

حَمْدُكَ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ

"حدود مسئولیت پزشکان و کادر درمانی" "کنگره اطفال استاد امیر حکیمی"

دکتر علیرضا درودچی
مدیرکل پزشکی قانونی استان فارس
اردیبهشت ماه

چهارمین کنگره دوسالانه
استاد امیر حکیمی
The 4th Pediatric Congress
Professor Amirhakimi
FARS SHIRAZ
۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۳

بزرگوارکننده:
انجمن متخصصین کودکان استان فارس
گروه کودکان دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دبیران علمی کنگره:
دکتر سید محسن دهقان
دکتر محمدحسینی

رئیسین کنگره:
دکتر علیرضا درودچی
دکتر اجایی کنگره:
دکتر محمدحسینی

محل برگزاری: ایران، فارس، شیراز
مجمع فرهنگی و رفاهی دانشگاه شیراز

مهلت ارسال مقالات: ۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۳

دارای ۲۰ امتیاز
بازآموزی مداوم

وب سایت رسمی کنگره
جهت ثبت نام حضور در کنگره
ارسال پوستر و سایر اطلاعات تکمیلی
www.amirhakimi.farsped.com

تلفن های تماس با دبیرخانه علمی کنگره
۰۹۱۷۹۷۲۸۰۱۷ (۰۷۱) ۳۶۴۷۴۹۸
تلفن های تماس با دبیرخانه اجرایی کنگره
۰۹۱۷۰۴۵۷۵۳۹ (۰۷۱) ۹۱۷۵۶۷۹۲۸۳

مجری برگزاری
زوسپد

معنای تقصیر چیست؟

- ▶ واژه تقصر در ادبیات فارسی به معنای " کوتاهی و سستی کردن " و نقطه مقابل " توفیر " (حق کسی را به تمام دادن) است.
- ▶ تقصیر عبارت است از انجام عملی که شخص نمی بایست مرتکب آن می شد (تعدی) و یا ترک عملی که شخص می بایست انجام دهد (تفریط). و طبق ماده ۱۴۵ قانون مجازات اسلامی ، تقصیر به " بی احتیاطی " و " بی مبالاتی " تعبیر شده است.
- ▶ همانگونه که قبلاً ذکر شد، در فقه اسلامی تقصیر به عنوان مبنای ضمان می باشد و یکی از معیارهای اصلی در تشخیص تقصیر " قابلیت پیش بینی " است.
- ▶ با توجه به تعاریف فوق برای جلوگیری از بروز تقصیر بایستی حدود مسئولیت های خود را بشناسیم.

موارد مسؤلیت پزشکی:

۱- مسئولیت فقهی و شرعی

■ نظر مشهور فقها:

مسئولیت تام پزشک

■ نظر غیر مشهور فقها:

مسئولیت مبتنی بر تقصیر

۲- مسئولیت اخلاقی

الف- اصول چهارگانه اخلاق پزشکی:

(**Respect For Autonomy** ۱- اصل احترام به اختیار انسان)

(**Beneficence** ۲- اصل سود داشتن یا نتیجه بخش بودن کارها)

(**Non- Maleficence** ۳- اصل عدم آسیب یا اضرار به دیگران)

(**justice** ۴- اصل عدالت)

۲- مسئولیت اخلاقی

ب- منشور حقوق بیمار

- محور اول: دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- محور دوم: اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
- محور سوم: حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- محور چهارم: ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار و رعایت اصل رازداری باشد.
- محور پنجم: دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۳- مسئولیت صنفی و انتظامی

► قانون تشکیل سازمان نظام پزشکی

► آئین نامه رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلین حرفه های پزشکی و

وابسته

► مجازات های انتظامی

۴-مسئولیت قانونی

از دیدگاه قانونی مسئولیت به دو قسم کیفری و مدنی تقسیم می شود. مسئولیت کیفری تنها در مواردی موضوعیت می یابد که قانون مقرر داشته است؛ به عبارت دیگر، هیچ عملی را نمی توان جرم شناخت، مگر این که در قانون، جرم شناخته شده باشد (وفق اصل ۳۶ قانون اساسی و ماده ۲ قانون مجازات اسلامی هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است جرم محسوب می شود).

مواد قانونی مرتبط با مسئولیت قانونی:

ماده ۴۹۵ قانون مجازات اسلامی (عنصر قانونی برائت):

- ▶ هرگاه پزشک در معالجاتی که انجام میدهد موجب تلف یا صدمه بدنی گردد، ضامن دیه است مگر آنکه عمل او مطابق مقررات پزشکی و موازین فنی باشد یا این که قبل از معالجه برائت گرفته باشد و مرتکب تقصیری هم نشود و چنانچه أخذ برائت از مریض به دلیل نابالغ یا مجنون بودن او، معتبر نباشد و یا تحصیل برائت از او به دلیل بیهوشی و مانند آن ممکن نگردد، برائت از ولی مریض تحصیل میشود.
- ▶ تبصره ۱: در صورت عدم قصور یا تقصیر پزشک در علم و عمل برای وی ضمان وجود ندارد هرچند برائت أخذ نکرده باشد.
- ▶ تبصره ۲: ولی بیمار اعم از ولی خاص است مانند پدر و ولی عام که مقام رهبری است. در موارد فقدان یا عدم دسترسی به ولی خاص، رئیس قوه قضائیه با استیذان از مقام رهبری و تفویض اختیار به دادستانهای مربوطه به اعطای برائت به طبیب اقدام مینماید.

ماده ۴۹۶ قانون مجازات اسلامی:

➤ پزشک در معالجاتی که دستور انجام آن را به مریض یا پرستار و مانند آن صادر مینماید، در صورت تلف یا

صدمه بدنی ضامن است مگر آنکه مطابق ماده ۴۹۵ این قانون عمل نماید.

➤ تبصره ۱: در موارد مزبور، هرگاه مریض یا پرستار بداند که دستور اشتباه است و موجب صدمه و تلف میشود

و با وجود این به دستور عمل کند، پزشک ضامن نیست بلکه صدمه و خسارت مستند به خود مریض یا پرستار

است.

➤ تبصره ۲: در قطع عضو یا جراحات ایجاد شده در معالجات پزشکی طبق ماده ۴۹۵ این قانون عمل میشود.

ماده ۴۹۷ قانون مجازات اسلامی:

➤ در موارد ضروری که تحصیل براءت ممکن نباشد و پزشک برای نجات مریض ، طبق مقررات اقدام به معالجه نماید، کسی ضامن تلف یا صدمات وارده نیست.

بند ج ماده ۱۵۸ قانون مجازات اسلامی (عنصر قانونی رضایت):

➤ هر نوع عمل جراحی یا طبی مشروع که با رضایت شخص یا اولیاء یا سرپرستان یا نمایندگان قانونی وی و رعایت موازین فنی و علمی و نظامات دولتی انجام می شود " قابل مجازات نیست ". در موارد فوری اخذ رضایت ضروری نیست.

قانون مجازات اسلامی: ماده ۲۹۵

هرگاه کسی فعلی که انجام آن را برعهده گرفته یا وظیفه خاصی را که قانون بر عهده او گذاشته است، ترک کند و به سبب آن، جنایتی واقع شود، چنانچه توانایی انجام آن فعل را داشته باشد جنایت حاصل به او مستند می شود و حسب مورد عمدی، شبه عمدی، یا خطای محض است، مانند این که مادر یا دایه ای که شیر دادن را برعهده گرفته است، کودک را شیر ندهد یا پزشک یا پرستار وظیفه قانونی خود را ترک کند.

ماده ۱۴۵ قانون مجازات اسلامی:

- تحقق جرائم غیر عمدی، منوط به احراز تقصیر مرتکب است. در جنایت غیر عمدی اعم از شبه عمدی و خطای محض مقررات کتاب قصاص و دیات اعمال می شود.
- تبصره: تقصیر اعم از بی احتیاطی و بی مبالاتی است. مسامحه، غفلت، عدم مهارت و عدم رعایت نظامات دولتی و مانند آنها، حسب مورد از مصادیق بی احتیاطی یا بی مبالاتی محسوب می شود.

: طبق قانون جرائم عمومی عبارتند از

الف - جرائم عمدی

➤ که با سوء نیت ، قصد فعل و قصد جرم همراه است .

ب - جرائم غیر عمد یا شبه عمد

➤ که قصد فعل وجود دارد ولی قصد جرم وجود ندارد ولی با تقصیر همراه است که مجازات آن دیه است.

ج - خطای محض

➤ بدون سوء نیت و بدون تقصیر که قصد فعل و قصد جرم وجود ندارد و مجازات آن نیز دیه می باشد.

➤ سوال: به نظر شما افعال پزشکی در کدام گروه قرار می گیرند و چرا؟

با تشکر از توجه شما

